

20 nov 2016

DUOs yttrande över Dalarö Vision

Dalarö Utö Ornö Socialdemokratiska förening har tagit del av dokumentet Vision Dalarö och diskuterat detta på medlemsmöte samt inbjudit alla medlemmar att ge kommentarer på materialet.

Generella synpunkter

Dalarö och Ornö eller bara Dalarö?

Vi skulle vilja begränsa visionen till att gälla Dalarö, men givetvis med hänsyn till ortens ställning som replipunkt. Ornö har så många fler intressen specifikt för Ornö och dessa finns inte med i visionen. Ornöborna bör nog få göra sin egen vision!

Vision för Dalarö samhälle eller för besöksnäringen?

Dalarö Vision betonar i mycket hög grad besöksnäringens intressen och sätter enligt vår uppfattning besökarnas intressen före de fastboendes. Det finns naturligtvis en koppling mellan fastboendes intressen och besökarens – besökarna kan skapa fler arbetstillfällen för de fastboende. Men det finns också motsättningar. Det finns givetvis också en rad frågor som bara berör fastboende. Detta måste analyseras bättre.

Allmänt ska sägas att Dalarö Vision i första hand bör utgå från vad som är de fastboendes intresse. Vad gynnar oss som bor på Dalarö året runt, på vilket sätt blir vår tillvaro bättre, vilka av våra nuvarande och framtida behov bör tillgodoses och på vilket sätt? Hur kan vi engagera oss i en, för alla boende, bra utveckling som ger oss en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar miljö?

Varför anser vi då detta? Jo dels för att Dalarö är en bostadsort som alla andra och de boende har rättigheter till samhällsservice på ett sätt som sommarboende inte har. Fastboende betalar för denna service genom kommunalskatten. Dessutom är fastboende en förutsättning för den levande kulturmiljö som är grunden för Dalarös besöksnäring.

Sommarboende är viktiga för Dalarös kommersiella service. Tack vare de sommarboende har Dalarö kunnat hålla ett bra kommersiellt utbud, med bra livsmedelsbutik, bank, kafeer, restauranger, småbutiker mm.

En fördubbling av befolkningen – önskvärd utveckling?

Samhällsservicen är utifrån befintlig befolkningens mängd tillfredsställande med skola, förskola, äldreomsorg, vårdcentral, sporthall mm.

Översiktplanen för Haninge 2030 anger att Dalarö kan växa till 4000 invånare huvudsakligen då genom att fastlandsdelen växer. Det anges att det är möjligt med tanke på samhällsservice som VA. För annan samhällsservice krävs dock en bättre analys. En ökning till 4000 innebär en fördubbling av antalet invånare – dubbelt så många skolbarn, dubbelt så många äldre på Malmgården etc. Var finns utrymmet att bygga ny skola, nytt omsorgsboende, större vårdcentral, mer seniorboenden etc?

Det som idag fungerar kommer att utsättas för stora påfrestningar. Kanske en större utbyggnad äventyrar den service som idag finns mitt i byn då den utbyggda i första hand måste lokaliseras utanför själva ”byn” och det finns kanske inte underlag för serviceutbud på två platser?

Med andra ord måste en utbyggnad ske så att Dalarö by inte riskerar att bli ”museal”.

Dubbelt så många invånare innebär dubbelt så mycket trafik på Dalarövägen, som redan idag är hårt belastad och olycksdrabbad.

Ytterligare perspektiv måste tillföras analysen

Ett modernt visionsarbete måste också ha ett **genderperspektiv** och detta utifrån olika åldersgrupper. Mäns och kvinnors intressen och behov ser olika ut och får olika stort utrymme i samhällsplaneringen.

Barnperspektivet måste också finnas med under varje punkt.

Likaså **äldres perspektiv**. Detta också med tanke på att Dalarös befolkning är förhållandevis gammal. Vad innebär det för Dalarös utveckling?

Klimat- och miljöperspektivet måste också täckas in i en modern vision av ett skärgårdssamhälle. Vad kan Dalarö göra för att minska vår klimatpåverkan? Är solceller ett bra alternativ? Bergvärme, luftvärmepumpar etc? Hur minskar vi utsläppen från transportsektorn i ett samhälle som är beroende av transporter?

Östersjöns miljö är mycket känslig – vad måste vi göra för att **inte** bidra till en försämring av Östersjöns redan dåliga status?

Dalaröborna har aktivt engagerat sig i **integration av nyanlända**. Detta är en viktig fråga för hela landet och Dalaröbornas vilja att bidra till en bra integrering av nyanlända bör återseglas i Visionen.

Specifika synpunkter

Boende

Idag finns detaljplaner på två nya områden – Lyngsåsa och Strand - och ett tredje område väntas inom kort – Bellevue. Dessa områden kommer att rymma ca 120 nya bostäder. Samtliga är bostadsrätter och dyra sådana. En viss risk finns att det är i första hand utlandssvenskar som köper ett sommarboende.

Bostadsutvecklingen på Dalarö behöver analyseras mer utifrån behov och konkreta förslag läggs fram i Vision Dalarö. Det kommer att behövas seniorlägenheter för de som inte vill bo dyrt på de planerade områdena (titta på befolkningsutvecklingen) ungdomslägenheter, lägenheter till anställda på de olika serviceinrättningarna mm. Det behövs också lägenheter till nyanlända, då även Dalarö ska bidra till solidariteten. Dessa lägenheter måste vara billiga och därför byggas på kommunens mark.

Ett viktigt krav är att kommunen inte säljer ut mer mark. Det måste finnas en markreserv för byggande av hyreslägenheter med rimlig hyra.

Arbetsstillfällen

De arbetsstillfällen som erbjuds på Dalarö är inom skola och förskola, inom äldreomsorg och vårdcentral samt inom kommersiell service som bank, handel, restaurang och annan besöksnäring.

Tyvärr råder en dålig matchning mellan boende och arbetsstillfällen. De flesta av de som arbetar på exv skolan och inom äldreomsorgen bor inte på Dalarö och de i arbetsför ålder som bor på Dalarö arbetar inte på Dalarö.

Om besöksnäringen utökas med fler arbetsstillfällen måste bostäder kunna erbjudas som personer som arbetar inom service.

Billiga bostäder är en förutsättning eftersom lönerna inom servicenäringarna ofta är låga. Detta är en vital fråga eftersom såväl samhälls- som kommersiell service ofta innebär obekväma arbetstider vilket

förutsätter att man bor nära arbetet eller att det finns mycket goda kommunikationer på dessa tidpunkter på dygnet.

Trafiken

Pendlingen till och från Dalarö är ett problem. Dalarövägen är hårt belastad, busstrafiken från Dalarö är någorlunda, men möjligheterna att resa **till** Dalarö i rusningstid svårare. Det gör det också svårt att rekrytera personal till Dalarö.

Trafikbehovet bör analyseras utifrån olika ungdomsgruppers behov och även ett genderperspektiv bör anläggas. Ungdomar, kvinnor och äldre-äldre använder kollektiva kommunikationer mer än män i arbetsför ålder.

Dalarö som replipunkt för skärgårdstrafiken bör behållas och utvecklas.

Sid 2 Intressegrupper

Det måste särskiljas vad som är riksintressen, regionala och lokala intressen och hur dessa intressen tas till vara i myndighetsutövning. Med andra ord kan man inte skriva in länsstyrelse m fl som intressegrupper. Intressegruppen för ett riksintresse kan möjligen beskrivas som Sveriges hela befolkning i nutid och framtid.

I avsnittet om intressegrupper blandas lite äpplen och päron. Intressegrupper är personer inte institutioner. Intressegrupper har behov av det som institutionerna erbjuder. Det måste också finnas ett gender- och barnperspektiv vilket bör tydliggöras i varje undergrupp.

Vi anser att intressegrupperna är

1. Fastboende, som kan delas in i undergrupper efter kön, ålder, yrkesarbete/icke arbete, arbetande på Dalarö/pendlare från Dalarö
2. Sommarboende, som också bör delas upp efter kön och ålder.
3. Besökare, delas upp på dagbesökare och längre besökare, båt eller land, syfte med besöket??
4. Arbetare på Dalarö, dvs de som pendlar **till** Dalarö för att arbeta, även här ett genderperspektiv.

Behoven är

God och tillgänglig äldreomsorg, träffpunkt, seniorbostäder, omsorgsboende

Bra och tillgänglig skola

Bra och tillgänglig förskola

Bra tillgång på kultur inkl bibliotek, musik, seminarier, mm

Bra och tillgängliga samlingspunkter (kyrka, bygdegård/folkets hus, restauranger, dansbana mm)

Bra friskvård för alla åldrar och kön (idrottsplatser, sporthall, promenadstigar, skridskobanor, skidspår mm)

Bra hälso och sjukvård för alla åldrar och kön

Bostäder för alla inkomstgrupper

Bra och tillgänglig dagligvaruhandel

Goda kommunikationer till och från Handen och Stockholm

Bra datakommunikation

Parkeringsplatser och båthamn

Sid 4

Visionen ska också innehålla en punkt

Platsens själ: *Dalarö är mångfald och variation när det gäller natur, bebyggelse, människor och näringar. Här står inte husen på rad, gatorna är inte raka och människorna kommer från olika delar av Sverige och världen.*

I Visionen ska också både fastboende och sommarboende nämnas.

Verksamhetside; – Alla deltar aktivt i samhällsbyggnaden. På Dalarö samverkar individer, familjer, föreningar och företag och vi har goda kontakter med myndigheterna och vi har väl utvecklade mötesplatser för att hitta minsta gemensamma nämnare mellan oss.

Värdegrund: Alla människors lika värde, alla behövs bör läggas till i värdegrunden

Sid 5 goda exempel. Haningebostädernas för orten rätt omfattande hyreshusbebyggelse är ett gott exempel och har få motsvarigheter i skärgården. Detta tillsammans med den småskaliga bebyggelsen in Schweizerdalen ger grund för att människor i olika inkomstlägen kan bosätta sig i en attraktiv och till stor del kulturskyddad miljö

Sid 6 Befolkningsutvecklingen måste delas upp ytterligare och tidsperspektiven dras ut både bakåt och framåt samt även delas upp utifrån kön.

Tydliggör också vilka avsnitt som är hämtade ur ÖP:n och vad som är egna förslag.

Sid 7 Ornö, ta bort det eller bara kort sammanfattning med inriktning på Dalarö som replipunkt. Ornö måste göra sin egen vision och ta ett mer grundligt tag. Detta som står nu är taget från ÖP:n och är därmed inte lokalt formulerat.

Sid 8, Kultur och föreningsliv, måste kompletteras med ungdomsgård och idrott

Rent allmänt lite mer om vad befolkningen kan göra själva, inte bara krav på kommunen.

Sid 9

Trafikavsnittet bör utvecklas,

Odinsvägen bör lyftas fram mer, utöver marknader. Det måste ställas krav på fastighetsägarna att ombesörja en attraktiv miljö när det gäller staket mm. Detta är vår huvudgata.

Näringsliv . Det måste klargöras att kommunen inte har mark kvar – mycket lite återstår efter att kommunen sålt ut det mesta. Vidare tillåter inte kommunallagen subventioner till affärsdrivande verksamhet. Kravet på byråkratisk tillståndsgivning kolliderar med kraven på hänsyn till kulturmiljöerna.

Sid 10

Kulturhus med företag- och föreningscentrum. Vi ifrågasätter att kommunen ska betala. Vuxna människor ska själva betala sina fritidsaktiviteter och företagen ska väl själva betala för sina kostnader. En annan sak är att kommunen förlägger viss kommunal verksamhet i huset, t.ex utbildning och museum och då betalar lokalhyra. Kommunen kan bistå i förhandlingar med fastighetsverket, kanske

gå i borgen för förenings- och kulturverksamhet men huset måste Dalaröborna styra och finansiera.

Infrastruktur och kommunikation. Vi vill betona att det inte är något mål i ÖP att Dalarö ska ha 4000 inv. Det är en siffra som har att göra med vad va-utbyggnaden klarar av. Vi ifrågasätter med tanke på att också sommarboende och besökande ianspråktar va-resurserna om inte 4000 invånare är för högt räknat.

Vi vill också betona vikten av kommunikation med landstinget och trafikverket. Haninge kommun styr inte över vare sig vårdcentral eller Odinsvägen

Att öka antalet parkeringsplatser på Dalarö är svårt oavsett vilka beslut som kommunen fattat. Det finns helt enkelt inte fler platser att parkera bilar på. En åtgärd för att styra parkeringen är att ta betalt. Många av de befintliga parkeringsplatserna används nu av båtklubbens medlemmar – de som inte bor på Dalarö – för långtidsparkering, medan man är ute med båten. Med en väl avvägd avgift skulle långtidsparkeringen minska och istället lämna utrymme för korttidsparkeringar.

Sid 11 i och för sig trevligt med tankar om uppbyggd av varmbadhus mm – men här bör det nog finnas något om strategin för att nå detta.

Sid 12

Vad händer nu? Vi anser att föreningarnas svar på visionen ska presenteras på ett Dalaröforum och att en arbetsgrupp tillsätts som arbetar igenom visionen.